

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی
"کار گروه توانمندسازی اعضای هیئت علمی"

موضوع: روش های سنجش جایگزین (Alternative measurement)

زمان مطالعه: ۱۰ دقیقه

تعریف: روش هایی هستند که به جای روش های سنتی سنجش، به ویژه روش های بسته پاسخ مورد استفاده قرار می گیرند. نام دیگر روش سنجش جایگزین، سنجش واقعی یا سنجش اصیل است.

روش سنجش جایگزین: در روش سنجش واقعی یا سنجش جایگزین، موقعیت های سنجش عموماً طبیعی و واقعی هستند و عملکرد فراگیر به صورت مستقیم سنجش می شوند. روش ها و ابزار های سنجش جایگزین به گونه ای تهیه و به کار گرفته می شوند که درک و فهم، حل مسئله، استدلال، تفکر و کاربرد آموخته ها را در شرایط زندگی واقعی بسنجد.

انواع روش سنجش جایگزین: ۱- سنجش عملکردی ۲- سنجش با کار پوشه

سنجش عملکردی: در سنجش عملکردی از فراگیر خواسته می شود یک فعالیت را انجام دهند و یک محصول را تولید کنند. در سنجش عملکردی نه تنها مرحله آخر (فراورده) مورد توجه است بلکه کلیه مراحل انجام فعالیت (فرایند) نیز مورد توجه قرار می گیرد.

مزایا سنجش عملکردی: ۱- روش سنجش عملکردی به نظریه های سازنده گرایی استوارند. ۲- این روش هم فراورده یا محصول یادگیری و هم فرایند یا جریان یادگیری را مورد سنجش قرار می دهند.

معایب سنجش عملکردی: ۱- در نمره گذاری و سنجش، نظر مصحح دخالتی ندارد و دقت کافی وجود ندارد. ۲- سنجش کامل عملکرد های یادگیرنده در ارتباط با یک موضوع درسی، مستلزم صرف وقت زیاد است.

سنجش با کارپوشه: مجموعه ای از کارهای فراگیران است که معرف موفقیت ها و پیشرفت های آن ها است. موارد استفاده از کارپوشه در آموزش می تواند به دو شکل باشند: ۱- کارپوشه بهترین کارها (فراورده ها) برای نشان دادن موفقیت یادگیرنده ۲- کارپوشه فرایندی برای معرفی رشد پیشرفت او.

مزایای سنجش با کارپوشه: ۱- اطلاعات بیشتری درباره چگونگی تفکر و حل مسئله در فراگیر ایجاد می کند. ۲- دیدگاه های واقعی تری از یادگیری در آموزش را در طول زمان ارائه می دهند.

معایب سنجش با کارپوشه: ۱- شیوه نمره گذاری برای هر مصحح متفاوت است و هر تصحیح کننده، نظر خود را در تصحیح کار اعمال می کند. ۲- آگاهی از عملکرد فراگیر در یک تکلیف خاص، درباره عملکرد آنان در تکالیف دیگر، اطلاعات زیادی در اختیار ما نمی گذارد.

منابع:

۱- سیف، علی اکبر، اندازه گیری سنجش و ارزشیابی آموزشی، ویرایش سوم

۲- شعبانی، حسن، روش ها و فنون تدریس، ویراست سوم

۳- گستری، پروانه، روانشناسی تربیتی، چاپ دهم

گودآوری: فائزه لطف آبادی (مسئول واحد المپیاد و استعداد درخشان)